

**მეორე ყოველკვარტალური ანგარიში
საქართველოში ახალ ფსიქოაქტიურ ნივთიერებებთან
დაკავშირებით არსებულ ვითარებაზე**

(15 აგვისტო – 15 ნოემბერი, 2014)

1. ყოველკვარტალური ანგარიშის მომზადება

„ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის პირველი პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტი და „ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების გავრცელების აღკვეთის ხელშეწყობის სახელმწიფო კომისიის დებულების“ (დამტკიცებულია საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრისა და საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 13 მაისის №344/№01-30/ნ/№147 ერთობლივი ბრძანებით) მე-3 მუხლის პირველი პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტი ითვალისწინებს ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების გავრცელების აღკვეთის ხელშეწყობის სახელმწიფო კომისიის ვალდებულებას, გამოაქვეყნოს ყოველკვარტალური ანგარიში საქართველოში ახალი ფსიქოაქტიურ ნივთიერებებთან დაკავშირებით არსებულ ვითარებაზე.

მეორე ყოველკვარტალური ანგარიში ფარავს პერიოდს 2014 წლის 15 აგვისტოდან (სახელმწიფო კომისიის მესამე შეხვედრის ჩატარების თარიღი) 15 ნოემბრამდე (სახელმწიფო კომისიის მეექვსე შეხვედრა ჩატარდა 2014 წლის 14 ნოემბერს).

2. სახელმწიფო კომისიის საქმიანობა

„ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6-მე-7 მუხლები და „ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების გავრცელების აღკვეთის ხელშეწყობის სახელმწიფო კომისიის შექმნისა და მისი დებულების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრისა და საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 13 მაისის №344/№01-30/ნ/№147 ერთობლივი ბრძანება (შემდეგში - ერთობლივი ბრძანება) ითვალისწინებს ახალი ფსიქოაქტიური

ნივთიერებების გავრცელების აღკვეთის ხელშეწყობის სახელმწიფო კომისიის (შემდეგში - სახელმწიფო კომისია) შექმნის, შემადგენლობისა და საქმიანობის წესს.

სახელმწიფო კომისიის შემადგენლობაში შედიან საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს წარმომადგენლები. აგრეთვე, ერთობლივი ბრძანების პირველი მუხლით განსაზღვრული კომისიის წევრთა გარდა, სახელმწიფო კომისიის შეხვედრებს, საჭიროებიდან გამომდინარედა კომისიის თავმჯდომარის მოწვევით, ესწრებიან შესაბამისი სპეციალისტები; მათ შორის, უზრუნველყოფილია არასამთავრობო სექტორის ჩართულობა სახელმწიფო კომისიის საქმიანობაში.

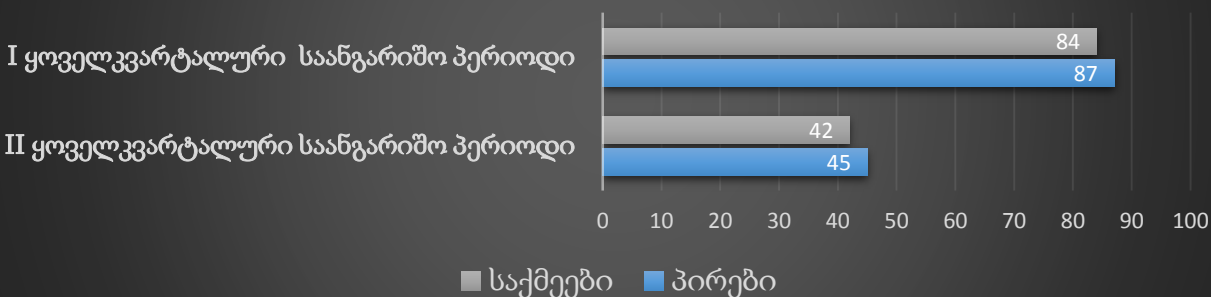
„ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების გავრცელების აღკვეთის ხელშეწყობის სახელმწიფო კომისიის დებულების“ მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, სახელმწიფო კომისია იკრიბება სისტემატურად, მაგრამ არანაკლებ თვეში ერთხელ. საანგარიშო პერიოდში, სახელმწიფო კომისიის სამდივნოს ორგანიზებით, სახელმწიფო კომისიის მეოთხე შეხვედრა გაიმართა 2014 წლის 11 სექტემბერს; მეხუთე შეხვედრა - 2014 წლის 13 ოქტომბერს; მეექვსე შეხვედრა - 2014 წლის 14 ნოემბერს. გაფორმებულია შესაბამისი ოქმები. შეხვედრების მიზანს წარმოადგენდა საქართველოში ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების შესახებ ახალი კანონმდებლობის იმპლემენტაციის, ახალ ფსიქოაქტიურ ნივთიერებებთან დაკავშირებული ტენდენციებისა და მთავრობისთვის წარსადგენი წინადადებების შესახებ დისკუსიის გამართვა და შესაბამის გამოწვევებზე რეაგირება.

3. სახელმწიფო კომისიის შეხვედრებზე დაფიქსირებული ძირითადი მიმართულებები:

➤ ქვეყანაში არსებული ვითარება კანონის მიღების შემდეგ

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციით, საანგარიშო პერიოდში ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების (ე.წ. „ბიონარკოტიკის“) უკანონო ბრუნვის ფაქტზე აღძრული იქნა სისხლის სამართლის 42 საქმე; ბრალდებული იქნა 45 პირი. აღნიშნული მონაცემები, პირველი ყოველკვარტალური ანგარიშის ანალოგიურ მონაცემებთან შედარებით, ფაქტობრივად განახევრებულია, რაც მეტყველებს სამინისტროს მიერ გატარებული ნარკოპოლიტიკის ეფექტურობაზე. ამ მონაცემებზე დაყრდნობით, ამკარად შეინიშნება კლების ტენდენცია.

ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების უკანონო ბრუნვა

ამასთან, ვინაიდან საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 260-ე მუხლის 1¹ ნაწილით¹ გათვალისწინებული დანაშაულისთვის სასჯელის ზომად განსაზღვრულია თავისუფლების აღკვეთა ვადით 5 წლამდე, ანუ მიეკუთვნება ნაკლებად მძიმე დანაშაულთა კატეგორიას, ბრალდების მხარე უმეტეს შემთხვევებში აღმკვეთი ღონისძიების სახით ითხოვს გირაოს და ამრიგად, არ ხდება პატიმრობის შეფარდება.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს (შსს) მიერ წარმოდგენილი სტატისტიკური მონაცემების თანახმად, 2014 წლის 15 აგვისტოდან 15 ნოემბრის ჩათვლით შსს საექსპერტო-კრიმინალისტიკური მთავარი სამმართველოს მიერ გაცემულ იქნა 42 დასკვნა ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების გამოკვლევასთან დაკავშირებით; გამოკვლეულ იქნა 55 ობიექტი, ამათგან:

ახალ ფსიქოაქტიურ ნივთიერებათა	I ნაერთთა კლასს (კანაბინომიმეტიურად მოქმედი ნაერთები) მიეკუთვნებოდა - 43 ობიექტი;
	II ნაერთთა კლასს (ფენეთილამინის (Phenethylamin) ნაერთები) მიეკუთვნებოდა - 7 ობიექტი;
	III ნაერთთა კლასს

¹ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი, მუხლი 260.1¹:

„ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერების უკანონო დამზადება, წარმოება, შეძენა, შენახვა, გადაზიდვა, გადაგზავნა ან გასაღება, -
ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.“

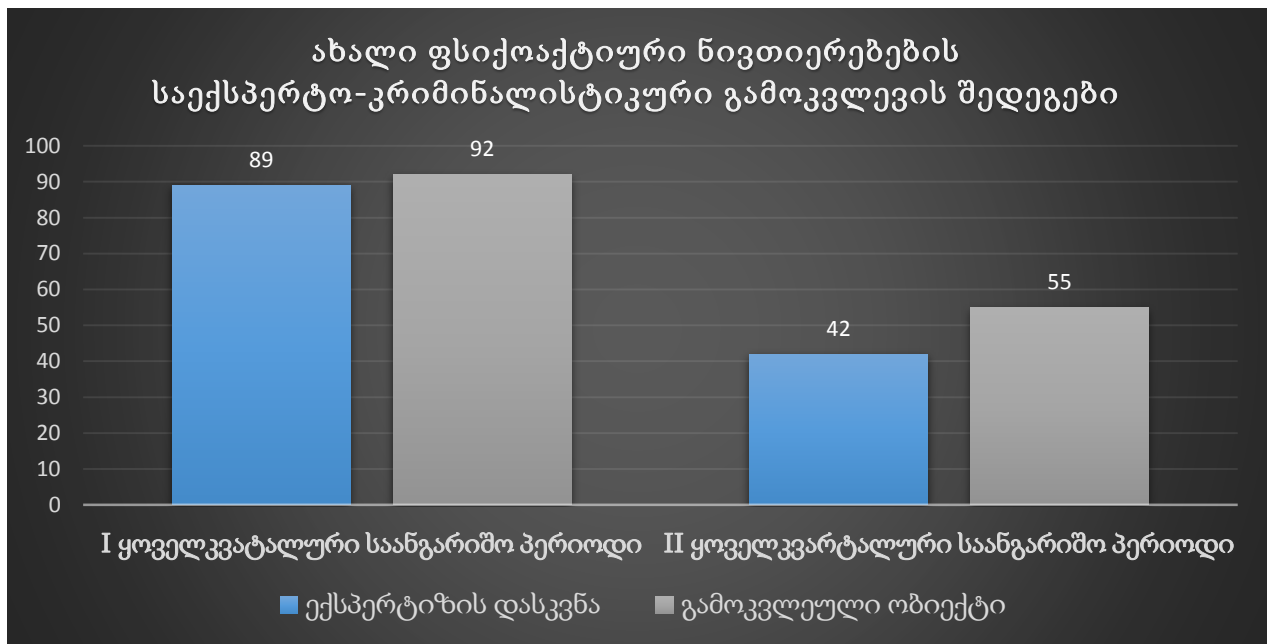
(ამინო-ფენილ-ეთანონის (Amino-Phenyl-Ethanon) ნაერთები) მიეკუთვნებოდა - 2 ობიექტი;

VI ნაერთთა კლასს
(ტრიპტამინის (Tryptamin) ნაერთები)
მიეკუთვნებოდა - 1 ობიექტი;

VIII ნაერთთა კლასს
(არილციკლოჰექსილამინის (Arylcyclohexylamin)
ნაერთები) მიეკუთვნებოდა - 1 ობიექტი;

სხვა დანარჩენ ნაერთთა კლასებს - 1 ობიექტი.

აღნიშნული მონაცემები, პირველი ყოველკვარტალური ანგარიშის ანალოგიურ მონაცემებთან შედარებით, ფაქტობრივად განახევრებულია, რაც განპირობებულია სამინისტროს მიერ განხორციელებული ზომების ეფექტურობით.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მონაცემებით, მეორე ყოველკვარტალურ საანგარიშო პერიოდში გამოკვლეული ობიექტების საერთო წონა შეადგენს 389.4447

გრ.-ს, რაც წარმოადგენს მნიშვნელოვან კლებას პირველ საანგარიშო პერიოდში გამოკვლეული ობიექტების საერთო წონასთან (7 კგ. 248.72 გრ.) შედარებით.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციით, საანგარიშო პერიოდში ამანათის სახით ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების შემოტანის მხოლოდ ერთი შემთხვევა დაფიქსირდა (31.10.2014); კერძოდ, ადგილი ჰქონდა ჩინეთიდან ამანათის სახით 30 გრ.-მდე გაურკვეველი ფხვნილის შემოტანის მცდელობას. აღნიშნული ფხვნილი გადაეცა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს და, სათანადო ექსპერტიზის ჩატარების შემდეგ, დადგინდა ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერების არსებობის ფაქტი. შესაბამისად, ამანათის მფლობელი დაკავებულ იქნა. ამრიგად, საბაჟო სამსახურის საქმიანობის კუთხითაც, პირველი ყოველკვარტალური ანგარიშის მონაცემებთან შედარებით, შეინიშნება კლების შესამჩნევი ტენდენცია.

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციით, ნარკოტიკების კონტროლის საერთაშორისო საბჭოს (International Narcotics Control Board) საერთაშორისო ინიციატივის ფარგლებში, პირველი ყოველკვარტალური ანგარიშის (2014 წლის 15 აგვისტოს) შემდეგაც გრძელდება ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების შესახებ ინფორმაციების გაცვლა საერთაშორისო ქსელში ჩართულ სახელმწიფოებს შორის. კერძოდ, 2014 წლის 12 სექტემბერს მიღებული იქნა ახალი შეტყობინება (გაფრთხილება No. 5/2014). მიღებული ინფორმაცია გაზიარებულ იქნა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შესაბამის სამსახურებთან; მოხდა მისი გადამოწმება „ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების შესახებ“ საქართველოს კანონით დასჯად ნივთიერებებთან მიმართებით. შემოწმების შედეგად დადგინდა, რომ No. 5/2014 გაფრთხილების ჩამონათვალის 4 ნივთიერება არ არის დასჯადი, მათი სტრუქტურული ფორმულა არ შეიცავს საქართველოს კანონმდებლობით კრიმინალიზირებულ ქიმიურ ნაერთთა კლასს. ამათგან: 1 - პრეპარატი საქართველოში არ არის რეგისტრირებული, არ დაფიქსირებულა მისი არალეგალური ბრუნვა, ამასთან, მისი ქიმიური ფორმულა შედგება ისეთი ბირთვისაგან, რომელიც აღინიშნება ლეგალურ ბრუნვაში არსებულ ფარმაცევტულ პროდუქტებშიც, რის გამოც ამ ეტაპზე შესაბამისი ნაერთთა კლასის კანონის რეგულირების ფარგლებში მოქცევა საჭიროებას არ წარმოადგენს. დარჩენილი 3 ნივთიერებიდან: 1 ნაერთი განეკუთვნება ქიმიურ ნაერთთა კლასს, რომლის კრიმინალიზაცია გათვალისწინებულია პირველ კვარტალში მომზადებული საკანონმდებლო ცვლილებების პაკეტში. 2 ნაერთი, რომელიც, ასევე, არის კაიმანის

საერთაშორისო ბაზაში, შედგება ისეთი ქიმიური სტრუქტურისაგან, რომლის კრიმინალიზაციისთვის მოხდა პირველ კვარტალში მომზადებული საკანონმდებლო ცვლილებების პაკეტით გათვალისწინებულ ტერმინ „ანალოგი“-ის განმარტების კორექტირება, კერძოდ: ფორმულირება „ინდოლის ბირთვის პიროლის ციკლი ჩანაცვლებულია“ ჩამოყალიბდა შემდეგი რედაქტირებით: „ინდოლის ბირთვი ან პიროლის ციკლი ჩანაცვლებულია“.

ამრიგად, შეიძლება ითქვას, საქართველო ეფექტურად იყენებს ადრეული გაფრთხილების სისტემას და დროულად რეაგირებს ახალ ფსიქოაქტიურ ნივთიერებებთან მიმართებით მსოფლიო ბაზარზე არსებულ გამოწვევებზე.

➤ არასამთავრობო სექტორის ჩართულობა

„ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების გავრცელების აღკვეთის ხელშეწყობის სახელმწიფო კომისიის შექმნისა და მისი დებულების დამტკიცების შესახებ“ ერთობლივი ბრძანების თანახმად, სახელმწიფო კომისიის შეხვედრებში მონაწილეობის მისაღებად, საჭიროებიდან გამომდინარე, კომისიის თავმჯდომარის მიერ შეიძლება მოწვეულ იქნას შესაბამისი სპეციალისტები. ამ მხრივ საგულისხმოა, რომ სახელმწიფო კომისიის მეხუთე შეხვედრას (13.10.2014), კომისიის წევრთა მოთხოვნით, ესწრებოდა არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენელი, ნარკოლოგი - ზურაბ სიხარულიძე.

ზურაბ სიხარულიძემ კომისიის წევრებს გააცნო მის ხელთ არსებული ინფორმაცია ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების საქართველოში მოხმარების შესახებ. წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, რეალურად, ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების მოხმარების რაოდენობამ საქართველოში მნიშვნელოვნად დაიკლო. მისივე განცხადებით, ბოლო თვეებში მომართვიანობა პრაქტიკულად არ ყოფილა. თუმცა არის ცალკეული შემთხვევები, როცა მოიხმარენ „ბიონარკოტიკს“. ზურაბ სიხარულიძის შეფასებით, ის პოლიტიკა, რომელსაც დღესდღეობით სახელმწიფო ატარებს, სწორი აღმოჩნდა. (ზურაბ სიხარულიძის განცხადება ხელმისაწვდომია ნარკოპოლიტიკის ვებ-გვერდზე, სახელმწიფო კომისიის შეხვედრების გრაფაში).

➤ ნარკოპოლიტიკის ახალი ვებ-გვერდი

სახელმწიფო კომისიის საქმიანობის ფარგლებში მოეწყო შინაგან საქმეთა სამინისტროს ოფიციალურ საიტზე (police.ge) შექმნილი ნარკოპოლიტიკის ახალი ვებ-გვერდის პრეზენტაცია, სადაც განთავსებულია ინფორმაცია სახელმწიფოს დაბალანსებული

ნარკოპოლიტიკის შესახებ, ქვეყნის წინაშე არსებული უმთავრესი გამოწვევებისა და მათზე რეაგირების ეფექტური ზომების მითითებით, რაც წარმატებით განხორციელდა და აისახა შესაბამის სტატისტიკურ მონაცემებში: „კრაკადილის“ მოხმარების 90%-იანი კლება; 2014 წლის მაისი-აგვისტოს მონაცემებით, ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების საზღვარზე შემოდინების დაახლოებით 11-ჯერ კლება, 2013 წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით; კლასიკური ნარკოტიკების არალეგალური ბრუნვის წინააღმდეგ ბრძოლის გააქტიურების კუთხით, 2014 წლის ივლისში შსს-ს მიერ 2.8 ტონა თხევადი ჰეროინის ამოღება. აღნიშნულის გარდა, ნარკოპოლიტიკის ახალ გვერდზე სათანადო ყურადღება ეთმობა ანტინარკოტიკულ კამპანიას, რომელიც შსს-მ 2014 წლის 24 მარტს წამოიწყო და ამასთან, საიტზე განთავსებულია სამინისტროს მიერ კამპანიის ფარგლებში განხორციელებულ აქტივობებზე გადამისამართების შესაბამისი ბმულები, მათ შორის, სოციალური მედიის ვებ-გვერდზე: „არა ბიონარკოტიკს - ერთად შევცვალოთ დამოკიდებულება“, სადაც ხელმისაწვდომია თემისადმი მიძღვნილი ღონისძიებების აუდიო-ვიდეო მასალა, შესაბამისი ტელესიუჟეტები, რადიოგადაცემები, ტელეგადაცემები. ამასთან, ნარკოპოლიტიკის საიტზე ცალკე გრაფა ეთმობა ნარკოვიტარების მარეგულირებელ სამართლებრივ ჩარჩოს, რომელიც ფარავს როგორც რელევანტურ შიდა საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე აქტებს, აგრეთვე, საერთაშორისო ხელშეკრულებს (და მათ ავტორიტეტულ კომენტარებს), რომლის წევრიც არის საქართველო.

ნარკოპოლიტიკის საიტზე მნიშვნელოვანი ყურადღება ეთმობა ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების გავრცელების აღკვეთის ხელშეწყობის სახელმწიფო კომისიის საქმიანობას. კერძოდ, საიტზე განთავსებულია ინფორმაცია სახელმწიფო კომისიის სტრუქტურის, ფუნქციებისა და საქმიანობის წესის შესახებ; აგრეთვე, კომისიის შეხვედრების შესახებ, რომელიც 2014 წლის ივნისიდან მოყოლებული ყოველთვიურად, სისტემატურ რეჟიმში ტარდება. ამასთან, სახელმწიფო კომისიის გრაფის ფორმატში ყოველკვარტალურად ქვეყნდება ანგარიშები საქართველოში ახალ ფსიქოაქტიურ ნივთიერებებთან დაკავშირებით არსებულ ვითარებაზე, რაც კიდევ უფრო უზრუნველყოფს კომისიის საქმიანობის გამჭვირვალობასა და საჯაროობას, და დადებითად წარმოაჩენს სახელმწიფო კომისიის ანგარიშვალდებულებას საზოგადოებისადმი. აღსანიშნავია, ასევე, რომ სახელმწიფო კომისიის გრაფის ფარგლებში ფუნქციონირებს ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების მონაცემთა ბაზაზე ონლაინ დაშვების სისტემა, რაც ხელს შეუწყობს „ბიონარკოტიკის“ უკანონო ბრუნვის წინააღმდეგ ბრძოლის ეფექტურობას და ამ მხრივ შსს-სა და ფინანსთა სამინისტროების, როგორც რელევანტური უწყებების, კოორდინირებულ მუშაობას.

გარდა ზემოთქმულისა, ნარკოპოლიტიკის ახალ ვებ-გვერდზე, აგრეთვე, მოცემულია ინფორმაცია სამართალდამცავი კუთხით შსს-ს მიერ განხორციელებული

კონკრეტული ქმედებების შესახებ; კერძოდ, სამართალდამცავების გრაფაში განთავსებულია გადამისამართების ბმულები შსს-ს წარმომადგენლების მიერ განხორციელებული ამოღებების, ნარკოტიკების განადგურების და დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლის სხვა რელევანტური ქმედებების შესახებ. ათვლის წერტილად, პირობითად, აღებულ იქნა 2014 წლის 1 მაისი, თუმცა აქვე უნდა განიმარტოს, რომ აღნიშნული სამართალდამცავთა ქმედებები არ არის დაკავშირებული მხოლოდ და მხოლოდ ახალ ფსიქოაქტიურ ნივთიერებებთან. აგრეთვე, ნარკოპოლიტიკის ვებ-გვერდზე სიახლეების გრაფაში მოცემულია ინფორმაცია ნარკოტიკების თემატიკაზე შსს-ს წარმომადგენელთა მხრიდან ტრენინგებში, საერთაშორისო შეხვედრებში მონაწილეობის, რელევანტურ პროექტებში ჩართულობის და სხვა მსგავსი ღონისძიებების შესახებ. ამ შემთხვევაშიც, ათვლის წერტილად, პირობითად, აღებულ იქნა 2014 წლის 1 მაისი, თუმცა დასახელებული ქმედებები აქაც არ არის დაკავშირებული მხოლოდ და მხოლოდ ახალ ფსიქოაქტიურ ნივთიერებებთან. და ბოლოს, ნარკოპოლიტიკის ახალი ვებ-გვერდის ბმულების გრაფა მკითხველს აძლევს შესაძლებლობას, გადავიდეს რელევანტური შიდა (მაგ., საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო) თუ საერთაშორისო (მაგ., ნარკოტიკებისა და ნარკომანიის ევროპული მონიტორინგის ცენტრი) ორგანიზაციებისა და უწყებების საიტებზე, რომელთა საქმიანობა პირდაპირ თუ არაპირდაპირ ფარავს ნარკოტიკების თემატიკას, მათ შორის სამართალდამცავ სფეროში (მაგ., ინტერპოლი).

განსაკუთრებით ნიშანდობლივია, რომ ნარკოპოლიტიკის ახალი ვებ-გვერდი ხელმისაწვდომია ინგლისურ ენაზეც, რაც კიდევ უფრო უზრუნველყოფს სახელმწიფოს საქმიანობის გამჭვირვალობასა და ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას ქვეყანაში არსებული ნარკოპოლიტიკის კუთხით.